

PRAKSISOVERSIGT · ERHVERVSRET

Praksisoversigt over dansk konkurrenceret (KL §§ 6, 11)

Forbudsprincippet, dominansvurderingen og håndhævelsen fra Konkurrencerådet til Højesteret

Version 2 · Opdateret 16. jul. 2026 · 11 afgørelser · 2002-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Konkurrenceloven hviler på to forbud: § 6 mod konkurrencebegrænsende aftaler og § 11 mod misbrug af dominerende stilling. Begge er siden 1997-reformen udformet som spejlbilleder af TEUF art. 101 og 102 og skal ifølge forarbejderne fortolkes i overensstemmelse med Kommissionens og EU-Domstolens praksis. Praksis viser et markant asymmetrisk billede: § 6-sagerne afgøres i vidt omfang administrativt eller ved bødeforlæg, mens de få § 11-sager, der når domstolene, ofte falder ud til den dominerende virksomheds fordel, fordi bevisbyrden for ekskluderende virkning er reel og tung – illustreret af Post Danmark I, hvor Højesteret ophævede Konkurrencerådets afgørelse.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Konkurrenceloven §§ 6 og 11 skal fortolkes i overensstemmelse med EU-Domstolens og Kommissionens praksis efter TEUF art. 101 og 102 – det var et udtrykkeligt formål med forbudsprincippets indførelse i 1997.
- 02 Det er ikke ulovligt at være dominerende; kun misbruget er forbudt. Men den dominerende virksomhed har en særlig forpligtelse til ikke at skade den effektive konkurrence.
- 03 Dominans foreligger, når virksomheden i høj grad kan handle uafhængigt af konkurrenter og kunder. Markedsandele på 25 pct. og derunder er ifølge forarbejderne næppe tilstrækkeligt, og 25-40 pct. sjældent tilstrækkeligt alene.
- 04 Selektive lavpriser over AIC men under ATC udgør ikke i sig selv misbrug – der kræves påvisning af en faktisk eller sandsynlig ekskluderende virkning, jf. Post Danmark I.
- 05 En dominerende virksomhed kan forsvare sig med saglige grunde: objektiv nødvendighed, proportional imødegåelse af konkurrenters priser eller dokumenterede effektivitetsgevinster til gavn for forbrugerne. Bevisbyrden påhviler virksomheden.
- 06 Eksklusivitetsaftaler og eksklusivitetsrabatter fra en dominerende virksomhed kan udgøre misbrug, når de er egnede til at afskærme markedet – det kræver ikke påvist faktisk udelukkelse.

- 07** Aftaler i strid med § 6 er civilretligt ugyldige efter § 6, stk. 5, og ugyldigheden kan påberåbes selvstændigt af aftaleparter og tredjemænd ved domstolene.
- 08** Overtrædelser kan udløse erstatningsansvar; ved karteller gælder en lovbestemt formodning om, at overtrædelser har forvoldt tab, som overtræderen skal afkræfte.
- 09** Undskyldelig retsvildfarelse kan føre til strafbortfald i kartelsager, selv om overtrædelser af § 6, stk. 1, er fuldbyrdet.
- 10** Konkurrenceloven skelner i dag mellem civile bøder til virksomheder efter § 23, stk. 1, og egentlig straf – bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder – til fysiske personer efter § 23, stk. 4.
- 11** Konkurrencerådets afgørelser skal offentliggøres, og oplysninger, der angår ulovlige forhold, må i vidt omfang tåle offentliggørelse, medmindre virksomheden konkret dokumenterer nærliggende risiko for væsentlig skade.
- 12** Instansvejen går fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/Konkurrencerådet via Konkurrenceankenævnet til Sø- og Handelsretten – en sag kan ikke indbringes for domstolene, før ankenævnets afgørelse foreligger.

§ 1 De to forbud og lovens systematik

Konkurrenceloven bygger på to materielle forbud, der udgør lovens kerne.

Konkurrenceloven § 6, stk. 1 bestemmer:

Det er forbudt for virksomheder m.v. at indgå aftaler, der direkte eller indirekte har til formål eller til følge at begrænse konkurrencen.

Konkurrenceloven § 11, stk. 1 er kortere endnu:

Det er forbudt for en eller flere virksomheder m.v. at misbruge en dominerende stilling.

Begge bestemmelser suppleres af ikke-udtømmende eksempelkataloger – § 6, stk. 2 opregner syv aftaletyper fra prisfastsættelse over markedsopdeling til bindende videresalgspriser, og § 11, stk. 3 fire misbrugsformer. Efter § 6, stk. 3 gælder forbuddet også vedtagelser inden for en sammenslutning af virksomheder og samordnet praksis, hvilket er afgørende, fordi karteller sjældent foreligger som skriftlige aftaler.

Omkring forbuddene ligger et ventil- og undtagelsessystem:

- **Bagatelreglen** i § 7 undtager aftaler under 10 pct. samlet markedsandel mellem konkurrenter og 15 pct. mellem ikke-konkurrenter – men efter § 7, stk. 3 gælder undtagelsen **ikke**, hvis aftalen har til formål at begrænse konkurrencen. Formålsovertrædelser er altså aldrig bagateller.
- **Den individuelle fritagelse** i § 8, stk. 1 opstiller fire kumulative betingelser: effektivitetsgevinster, en rimelig andel til forbrugerne, ingen unødvendige begrænsninger og ingen mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af markedet.
- **Gruppefritagelser** udstedes af erhvervsministeren efter § 10.

Efter § 6, stk. 5 er forbudte aftaler **ugyldige**, medmindre de er undtaget, fritaget eller omfattet af en erklæring. Ugyldigheden indtræder automatisk og er den civilretlige nøgle til privat håndhævelse.

Endelig fastslår § 2, stk. 6, at TEUF artikel 101 eller artikel 102 anvendes parallelt med § 6 eller § 11 – eller alene – når samhandelen mellem medlemsstaterne kan påvirkes. I praksis påberåbes de danske og de EU-retlige bestemmelser derfor typisk side om side, som det skete i Nets/Teller-sagen.

LOV

Konkurrenceloven § 2, stk. 6

Konkurrenceloven § 6, stk. 1-5

Konkurrenceloven § 7, stk. 1, 3

Konkurrenceloven § 8, stk. 1

Konkurrenceloven § 10

Konkurrenceloven § 11, stk. 1, 3

PRAKSIS **Sø- og Handelsretten** · Dom om offentliggørelse af forretningshemmeligheder i konkurrencesag mod Nets A/S 11.05.2020

§ 2 Fra kontrolprincip til forbudsprincip – betænkning nr. 1297/1995 som fortolkningsnøgle

Dansk konkurrenceret gennemgik i 1997 et principskifte, som stadig er afgørende for at læse praksis rigtigt. Fra 1937 til 1997 byggede loven på **gennemsigtighedsprincippet** og et kontrol- eller misbrugsprincip: konkurrencebegrænsninger var ikke forbudte, men Konkurrencerådet kunne søge deres skadelige virkninger bragt til ophør ved forhandling og om nødvendigt påbud.

Betænkning nr. 1297/1995 om konkurrencelovgivningen er den centrale kilde til, hvorfor og hvordan dette blev opgivet. Bilagsbindet gengiver den dagældende ordning, hvor §§ 11-13 alene gav rådet adgang til at bringe skadelige virkninger til ophør ved forhandling og påbud, **betænkning nr. 1297/1995, bind 2, s. 29**.

Udvalget lagde afgørende vægt på, at det nye forbudsprincip skulle følge EU-retten. Om dominansbegrebet hedder det i **betænkningen s. 435**:

Kommissionens og Domstolens praksis vil være vejledende ved fortolkningen af begrebet dominerende stilling i lovudkastets § 14. Dette indebærer skærpede betingelser i forhold til den gældende konkurrencelov for at statuere dominans.

Samme sted opstilles de markedsandelstærskler, der stadig danner udgangspunkt:

En markedsandel på 25 pct. og derunder vil formentlig ikke være tilstrækkelig til at statuere dominerende stilling. (...) Markedsandele på mellem 25 og 40 pct. er formentlig ikke tilstrækkelige til alene at statuere dominans på det relevante marked.

Udvalget fastholdt samtidig, at misbrugsvurderingen forbliver en **skønspæget helhedsbedømmelse**, og at eksempelkataloget kun opregner typiske misbrugssituationer, s. 432.

To yderligere forudsætninger fra betænkningen præger håndhævelsen den dag i dag. For det første forudsatte udvalget en **væsentlig skærpelse af sanktionsniveauet**, fordi der under den gamle lov "stort set aldrig idømmes bøder og i givet fald kun af meget beskeden størrelse", s. 26. For det andet forudså udvalget, at forbudsprincippet ville **styrke den private håndhævelse**, men understregede, at private erstatningssøgsmål ikke i sig selv kan sikre effektiv håndhævelse, s. 338.

Endelig fastlagde betænkningen instansvejen: ankeadgangen til Konkurrenceankenævnet blev opretholdt, og afgørelser kan ikke indbringes for Sø- og Handelsretten, før ankenævnets afgørelse foreligger, s. 26.

LOV

Konkurrenceloven § 1

Konkurrenceloven § 11, stk. 1

§ 3 § 6: formålsovertrædelser, samordnet praksis og karteldefinitionen

Sondringen mellem aftaler med konkurrencebegrænsende **formål** og aftaler med konkurrencebegrænsende **følge** er den vigtigste i § 6-praksis. Har aftalen til formål at begrænse konkurrencen, er den forbudt uden nærmere virkningsanalyse, og bagatelreglen i § 7 er sat ud af kraft.

Karteller er kernen. Konkurrenceloven § 5 b, nr. 6 definerer et kartel som en aftale eller samordnet praksis mellem to eller flere **konkurrenter** om at samordne deres konkurrencemæssige adfærd – herunder prisfastsættelse, kvoter, markedsdeling, kundefordeling og tilbudskoordinering. Definitionen er horisontal: den forudsætter virksomheder i samme omsætningsled.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udfolder dette i [Vejledning om konkurrenceloven, kapitel 2](#):

Karteller er de alvorligste konkurrencebegrænsninger. Et kartel er en ulovlig koordinering blandt to eller flere virksomheder i samme omsætningsled, som har aftalt eller samordnet deres adfærd om, at de ikke skal konkurrere med hinanden for dermed at kunne få en højere pris for deres produkter, end de ellers ville kunne få uden koordineringen.

Vejledningen fremhæver samtidig det bærende rationale bag forbuddet mod informationsudveksling:

Udgangspunktet er, at konkurrerende virksomheder skal handle uafhængigt af hinanden. Virksomheder, der udveksler oplysninger om deres konkurrenceadfærd eller koordinerer deres konkurrenceadfærd, får en kunstig fordel på markedet.

Det er derfor ikke nødvendigt at påvise en egentlig aftale – det er nok, at usikkerheden om konkurrenternes adfærd er blevet mindsket.

Vejledningens praksiseksempler viser spændvidden i håndhævelsen og bødeniveauerne før den nuværende sanktionsordning:

Sag	Adfærd	Sanktion
Elindco Byggefirma A/S	Udveksling af priser med konkurrenter forud for bud på entrepriser (2007-2009)	Bødeforlæg 10 mio. kr.

Olympus Danmark A/S	Kickback-system, hvor forhandleravancer afhang af overholdelse af videresalgspriser	Bøde 3,6 mio. kr.
Canett Furniture A/S	Krav om at vejledende priser skulle overholdes som mindstepriser	Bøde 600.000 kr.

Elindco-sagen er det klassiske eksempel på **tilbudskoordinering**, mens Olympus og Canett angår **bindende videresalgspriser** – den vertikale variant, der udtrykkeligt er nævnt i § 6, stk. 2, nr. 7. Bemærk, at bindende videresalgspriser rammes af § 6, selv om parterne ikke er konkurrenter og dermed ikke danner et kartel i § 5 b's forstand.

LOV

KonkurrenceLoven § 5b

KonkurrenceLoven § 6, stk. 1-3

KonkurrenceLoven § 7, stk. 3

§ 4 Kartelsager ved domstolene: vejmarkeringssagen og den undskyldelige retsvildfarelse

Selv om langt de fleste § 6-sager afsluttes administrativt eller ved bødeforlæg, når nogle kartelsager domstolene – og her viser praksis, at almindelige strafferetlige principper slår fuldt igennem.

I **SS-532/2022-OLR** – [vejmarkeringssagen](#) – fandt landsretten de tiltalte skyldige i kartelvirksomhed efter § 6, stk. 1, jf. den dagældende § 23, stk. 3, men lod straffen bortfalde som følge af en **undskyldelig retsvildfarelse**, jf. [straffeloven § 82](#) og § 83.

Afgørelsen er principielt vigtig af flere grunde:

- Skyldspørgsmålet og sanktionsspørgsmålet holdes skarpt adskilt. At overtrædelsen af § 6, stk. 1, var fuldbyrdet, blev ikke afsvækket af vildfarelsen – den slog udelukkende igennem på sanktionen.
- Den illustrerer, at kartelforbuddets objektive karakter ikke fjerner behovet for et subjektivt tilregnelssled. Efter § 23, stk. 1 kræves forsæt eller uagtsomhed, og efter § 23, stk. 4 forsæt eller grov uagtsomhed for fysiske personers medvirken.
- Sagen lå i grænselandet mellem konkurrenceret og udbudsret, hvor samarbejde mellem tilbudsgivere kan fremstå som legitim konsortiedannelse. Netop dér er risikoen for retsvildfarelse reel – men vejmarkeringssagen bør læses som en undtagelse båret af helt konkrete omstændigheder, ikke som en generel adgang til at påberåbe sig ukendskab til kartelforbuddet.

Konsortier og tilbudskoordinering udgør fortsat det vanskeligste afgrænsningsspørgsmål under § 6: et konsortium mellem virksomheder, der hver især kunne have budt selvstændigt, nærmer sig tilbudskoordinering, mens et konsortium mellem virksomheder, der ikke enkeltvis kunne løfte opgaven, i almindelighed falder uden for forbuddet.

LOV

KonkurrenceLoven § 6, stk. 1

KonkurrenceLoven § 23, stk. 1, 4

Straffeloven § 82, stk. 1

Straffeloven § 83

PRAKSIS **Landsretten** · Skyldige i kartelvirksomhed men straffbortfald efter undskyldelig retsvildfarelse i vejmarkeringssag

02.02.2023

§ 5 § 11: tottrinsprøven – dominans og derefter misbrug

Anvendelsen af § 11 sker i to skarpt adskilte trin. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen formulerer det præcist i [Vejledning om konkurrenceloven, kapitel 3](#):

Forbuddet mod misbrug af dominerende stilling er overtrådt, når: 1. en virksomhed har en dominerende stilling på markedet, og 2. virksomheden misbruger denne stilling. Det er ikke ulovligt for en virksomhed at have en dominerende stilling på markedet. Det er misbruget heraf, der er forbudt.

Trin 1 – dominans. Testen er uafhængighed:

En virksomhed er dominerende, når den har en sådan stilling på markedet, at den i høj grad kan handle uafhængigt af sine konkurrenter og kunder. Små og mellemstore virksomheder kan derfor også være dominerende.

Dominans forudsætter altså ikke størrelse i absolut forstand, men magt på et korrekt afgrænset relevant marked. Markedsafgrænsningen er derfor i praksis det reelle slagsmål – i Post Danmark I var det spørgsmålet om markedet for distribution af adresseløse forsendelser, i Nets/Teller markedet for indløsning af internationale betalingskort i fysisk handel.

Trin 2 – misbrug. Den dominerende virksomhed har et særligt ansvar, men beholder retten til at konkurrere:

Det er også lovligt for en dominerende virksomhed at konkurrere og endda konkurrere intenst for at møde konkurrencen fra konkurrenterne. En dominerende virksomhed har imidlertid en særlig forpligtelse til ikke at skade den effektive konkurrence.

Saglige grunde. Vejledningen opregner tre forsvar, som virksomheden selv skal godtgøre:

- **Objektiv nødvendighed** – adfærden følger af eksterne krav, fx sundhedsregulering eller tekniske krav.
- **Meeting competition** – at møde en konkurrents lavere pris for at bevare sine faste kunder, "forudsat at det er proportionalt".
- **Effektivitetsforsvaret** – dokumenterede effektivitetsgevinster, der opvejer de negative virkninger og også kommer forbrugerne til gode.

Det er den dominerende virksomhed, som skal godtgøre eventuelle saglige grunde.

Denne bevisbyrdefordeling – myndigheden beviser dominans og misbrugsegnethed, virksomheden beviser de saglige grunde – er den akse, som næsten alle danske § 11-sager drejer om.

LOV [Konkurrenceloven § 11, stk. 1, 3](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets dom om Post Danmarks prissætning og misbrug af dominerende stilling (Post Danmark I-sagen) 15.02.2013

Sø- og Handelsretten · Dom om offentliggørelse af forretningshemmeligheder i konkurrencesag mod Nets A/S 11.05.2020

Post Danmark I: Højesteret ophæver Konkurrencerådets misbrugsafgørelse

§ 6

Sag 2/2008 – [Post Danmark I](#), afgjort af Højesteret den 15. februar 2013 – er den vigtigste danske dom om § 11. Sagen er tillige registreret som **BS-2/2008-HJR**, hvor det fremgår, at [Højesteret ændrede landsrettens dom og ophævede Konkurrencerådets afgørelse](#).

Sagen angik Post Danmarks prissætning over for tre store kunder – Coop, Spar og SuperBest – som selskabet i 2003 vandt fra konkurrenten Forbruger-Kontakt på markedet for distribution af adresseløse forsendelser. Konkurrencerådet fandt, at Post Danmark havde misbrugt sin dominerende stilling ved at tilbyde disse kunder væsentligt lavere priser end sine øvrige tilsvarende kunder uden omkostningsmæssig begrundelse – såkaldt **selektiv prisdiskrimination**.

Markedsandelene udviklede sig således:

År	Post Danmark (omsætning)	Post Danmark (mængde)	Forbruger-Kontakt (omsætning)
2001	47 %	37 %	15-25 %
2002	47 %	34 %	25-35 %
2003	44 %	33 %	35-45 %
2004	55 %	48 %	25-35 %

Bevisførelsen kredsede om to omkostningsstandarder:

- **AIC** (Average Incremental Cost) – de gennemsnitlige inkrementelle omkostninger, der ville falde bort, hvis produktionen af ydelsen ophørte.
- **ATC** (Average Total Cost) – de gennemsnitlige samlede omkostninger inklusive en andel af fællesomkostninger.

Det afgørende var, at Post Danmarks priser til Coop lå **over AIC, men under ATC**. Dermed opstod det principielle spørgsmål, som blev forelagt EU-Domstolen i **sag C-209/10**: kræver en sådan prissætning påvisning af en konkret hensigt om at eliminere konkurrenten for at udgøre misbrug?

Højesteret ophævede Konkurrencerådets afgørelse efter EU-Domstolens præjudicielle afklaring af kravene til påvisning af **ekskluderende virkninger** ved selektive lavpriser. Dommens betydning kan sammenfattes således:

- Priser over de inkrementelle omkostninger kan ikke uden videre kvalificeres som misbrug, selv om de ligger under de samlede gennemsnitsomkostninger.
- Selektivitet – at give nogle kunder bedre priser end andre – er ikke i sig selv misbrug, når adfærden ikke har ekskluderende virkning.
- Det er ikke tilstrækkeligt, at en konkurrent taber kunder. En lige så effektiv konkurrent skal kunne matche prisen.

Post Danmark I er dermed den danske forankring af **as-efficient-competitor**-tankegangen og illustrerer, at domstolsprøvelsen af konkurrencemyndighedernes økonomiske analyser er reel og intensiv – ikke formel.

LOV [KonkurrenceLoven § 11, stk. 1, 3](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets dom om Post Danmarks prissætning og misbrug af dominerende stilling (Post Danmark I-sagen) 15.02.2013

§ 7 Underbudspriser efter Post Danmark: værdihåndteringssagen 2025

Linjen fra Post Danmark I er videreført i nyere praksis. I **BS-62063/2024-HJR** afsagde Højesteret den 14. november 2025 [dom om misbrug af dominerende stilling gennem urimeligt lave priser – predatory pricing – på værdihåndteringsmarkedet](#). Sagen angår [konkurrenceloven § 11](#) og trækker tillige på EU-konkurrenceretlige principper.

Sagen er interessant, fordi den adskiller sig fra Post Danmark I på ét væsentligt punkt: hvor Post Danmark I angik **selektive** priser over AIC, angår underbudsprissætning (predatory pricing) den situation, hvor priserne ligger så lavt, at de ikke dækker de relevante omkostninger. Prøvelsen af den type adfærd følger en anden struktur:

- Ligger priserne under de gennemsnitlige **variable** omkostninger, formodes adfærden i EU-praksis at være ekskluderende.
- Ligger priserne mellem de variable og de samlede gennemsnitsomkostninger, kræves der derimod påvisning af en **eliminationsplan** eller anden dokumentation for ekskluderende strategi.

At to Højesteretsdomme om dominerende virksomheders prissætning på godt tolv år begge angår prisniveauer sat i forhold til omkostningsstandarde, understreger, at **prisadfærd er den danske § 11-praksis' tyngdepunkt** – snarere end fx leveringsnægtelse eller koblingssalg.

Sammen med Post Danmark I markerer dommen, at dansk misbrugspraksis er blevet en økonomisk bevisdisciplin: markedsafgrænsning, omkostningsallokering og kontrafaktisk analyse afgør sagerne, ikke bestemmelsens eksempel katalog i [§ 11, stk. 3](#).

LOV [Konkurrenceloven § 11, stk. 1, 3](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om misbrug af dominerende stilling gennem urimeligt lave priser (predatory pricing) på værdihåndteringsmarkedet	14.11.2025
	Højesteret · Højesterets dom om Post Danmarks prissætning og misbrug af dominerende stilling (Post Danmark I-sagen)	15.02.2013

§ 8 Eksklusivitet og rabatter: Nets/'Teller-sagen

Hvor Post Danmark-sagerne angår pris**niveauer**, angår Nets-sagen pris**strukturer** – og her har konkurrencemyndighederne haft mere held.

Konkurrencerådet traf den 29. august 2018 afgørelse om, at Nets A/S gennem datterselskabet Teller A/S havde misbrugt sin dominerende stilling i strid med [konkurrenceloven § 11, stk. 1](#), jf. [stk. 3, nr. 1](#), og [TEUF artikel 102, litra a](#). Baggrunden fremgår af Sø- og Handelsrettens dom i **BS-22549/2019-SHR** om [offentliggørelse af forretningshemmeligheder i konkurrencesagen mod Nets A/S](#):

Konkurrencerådet traf den 29. august 2018 afgørelse om, at Nets A/S (gennem datterselskabet Teller A/S) havde misbrugt sin dominerende stilling (...) ved i perioden 2012-2016 at anvende eksklusivitetsrabatter og/eller bestemmelser om eksklusivitet over for 14 af sine 30 største kunder inden for indløsning af internationale betalingskort i fysisk handel. Rådet fandt, at adfærden var egnet til at afskærme markedet.

Formuleringen "egnet til at afskærme" er central. Ved eksklusivitetsarrangementer kræves der ikke bevis for, at konkurrenter faktisk blev udelukket – det er tilstrækkeligt, at adfærden er egnet til det. Det er en mærkbart lavere tærskel end den, Post Danmark I opstiller for selektive lavpriser, og forklarer, hvorfor eksklusivitetssager er lettere at føre for myndighederne end prissager.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledning bekræfter udgangspunktet i [kapitel 3](#):

Der kan være tale om et misbrug, hvis en dominerende virksomhed indgår eksklusivaftaler med sine kunder.

Vejledningen illustrerer misbrugsbegrebets bredde med to yderligere sager. I **RUKO**-sagen fandt Konkurrencerådet, at den dominerende låseproducent havde misbrugt sin stilling ved at tilbyde en bygherre gratis at udskifte allerede installerede konkurrentlåse – et forsøg på at begrænse andre låseleverandørers markedsadgang. I **Arla Foods**-sagen fandt byretten misbrug, hvor Arla gav Metro Cash & Carry 200.000 kr. til en kampagne på betingelse af, at Metro stoppede samarbejdet med Hirtshals Andelsmejeri; Arla blev idømt en bøde på 5 mio. kr. Begge sager viser, at misbrug kan bestå i **enkeltstående transaktioner** rettet mod at ekskludere en navngiven konkurrent – ikke kun i systematiske prisstrukturer.

LOV [Konkurrencebogen § 11, stk. 1, 3](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets dom om Post Danmarks prissætning og misbrug af dominerende stilling (Post Danmark I-sagen) 15.02.2013
Sø- og Handelsretten · Dom om offentliggørelse af forretningshemmeligheder i konkurrencesag mod Nets A/S 11.05.2020

§ 9 Privat håndhævelse: ugyldighed og erstatning

Betænkning nr. 1297/1995 forudså, at forbudsprincippet ville styrke den private håndhævelse, [s. 338](#). Praksis bekræfter det.

Ugyldighed som selvstændigt værn. Efter [§ 6, stk. 5](#) er forbudte aftaler ugyldige. I **BS-1405/2016-SHR** – [DanAvl-sagen](#) – fandt Sø- og Handelsretten den 6. februar 2023, at opsigelsen af en DanAvl-omsætteraftale var konkurrenceretsstridig, og tilkendte erstatning. Sagen påberåbte både [§ 6, stk. 1](#), [§ 11, stk. 1](#) og [§ 15, stk. 1](#) og illustrerer, at konkurrencereglerne kan gøres gældende **direkte mellem private parter** – uden at konkurrencemyndighederne har truffet afgørelse.

Det samme gælder i **V-15-01**, **V-16-01** og **V-17-01**, hvor Sø- og Handelsretten den 3. oktober 2002 behandlede **erstatning for uretmæssig opkrævning af omkostningstillæg i strid med konkurrencebogen ved salg af hårde hvidevarer** – her sammenholdt med [aftaleloven § 36](#).

Erstatningsloven fra 2016. Behandlingen af konkurrenceretlige erstatningssager er siden reguleret særskilt i [lov om behandling af erstatningssager vedrørende overtrædelser af konkurrenceretten](#) (lov nr. 1541 af 13. december 2016), der gennemfører EU's erstatningsdirektiv. Lovens [§ 12](#) indeholder en central bevisregel:

Der gælder en formodning om, at kartelovertrædelser forvolder tab. Overtræderen har ret til at afkræfte denne formodning.

Formodningen vender bevisbyrden for tabets **eksistens** – men ikke for dets **størrelse**. Loven bestemmer samtidig, at en dansk konkurrencemyndighed på rettens anmodning kan bistå med at opgøre skaden.

Erstatningsniveauer i praksis. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [vejledning, kapitel 4](#) fremhæver to sager fra tiden før 2016-loven:

Sag	Grundlag	Erstatning

DSB – GT Linien	Misbrug af dominerende stilling: diskriminerende havneafgifter over for konkurrerende færgerute	10 mio. kr. (Højesteret, skønsmæssigt)
Cheminova – Akzo Nobel	Overpriser betalt til deltager i kartel sanktioneret af Kommissionen efter TEUF art. 101	10,7 mio. kr. (Sø- og Handelsretten)

DSB – GT Linien er værd at bemærke som en af de få danske sager, hvor **misbrug af dominerende stilling faktisk blev statueret** og førte til erstatning: DSB ejede Rødby og Gedser Havn og opkrævede havneafgifter af GT Linien uden at opkræve tilsvarende afgifter af sit eget rederi og af Deutsche Bundesbahn. Cheminova-sagen illustrerer follow-on-søgsmålet, hvor en kommissionsafgørelse danner grundlag for et dansk erstatningskrav.

LOV

[Aftaleloven § 36](#)[Konkurrencebogen § 6, stk. 1, 5](#)[Konkurrencebogen § 11, stk. 1](#)[Lov om behandling af erstatningssager vedrørende overtrædelser af konkurrenceretten § 12](#)

PRAKSIS

Sø- og Handelsretten · Opsigelse af DanAvl-Omsætteraftale Kendt Konkurrenceretsstridig - Erstatning Tilkendt

06.02.2023

Sø- og Handelsretten · Sag om erstatning for uretmæssig opkrævning af omkostningstillæg i strid med konkurrencebogen ved salg af hårde hvidevarer

03.10.2002

§ 10 Instansvejen og prøvelsens grænser

Konkurrencesagers vej gennem systemet er fastlagt i lovens kapitel om klageadgang og bekræftet i praksis:

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/Konkurrencerådet → Konkurrenceankenævnet → Sø- og Handelsretten → Højesteret. Allerede [betænkning nr. 1297/1995, s. 26](#) fastslog, at afgørelser "ikke [kan] indbringes for Sø- og Handelsretten, før ankenævnets afgørelse foreligger", og at Sø- og Handelsretten er værneting både i straffesager og i civile søgsmål med konkurrenceretligt indhold.

Praksis har afklaret tre begrænsninger i prøvelsesadgangen:

Præmisser kan ikke prøves selvstændigt. I **U-5-07** afviste Sø- og Handelsretten den 20. november 2008 en sag om [prøvelse af præmisser i Konkurrenceankenævnets hjemvisningskendelse](#), jf. [retsplejeloven § 253](#). Sagen angik [§ 6, stk. 1](#) og [§ 11](#). Når ankenævnet hjemviser, foreligger der endnu ingen endelig afgørelse – og en part kan ikke få prøvet begrundelsen isoleret. Den, der hjemvises til fornyet behandling, må afvente den nye afgørelse.

Direkte anke til Højesteret afvises som udgangspunkt. I **216/2016** afviste Højesteret den 7. december 2016 direkte anke i en sag om [misbrug af dominerende stilling på elmarkedet](#), jf. [retsplejeloven § 368, stk. 4](#) og [stk. 6](#). Sagen angik [§ 11, stk. 1](#) og [3](#). Tilsvarende afviste Højesteret i **BS-35622/2020-HJR** den 17. juni 2021 direkte anke i en sag om [en voldgiftskendelses gyldighed vedrørende konkurrenceklausuler](#) med påberåbelse af [§ 6, stk. 1](#) og [voldgiftsloven § 37, stk. 2](#). At en sag er konkurrenceretlig og principiel, er altså ikke i sig selv nok til at springe en instans over.

Voldgift og konkurrenceret. BS-35622/2020-HJR berører desuden et principielt spørgsmål: i hvilket omfang kan en voldgiftskendelse tilsidesættes, fordi den strider mod konkurrencerettens ufravigelige regler? Da [§ 6, stk. 5](#) gør forbudte aftaler ugyldige, er konkurrenceretten ordre public-præget, og en voldgiftskendelse, der håndhæver en ulovlig konkurrencebegrænsning, kan angribes efter [voldgiftsloven § 37](#).

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [Vejledning om processer i konkurrencesager](#) fra december 2025 beskriver forløbet fra styrelsens synsvinkel – fra indledende screening over indhentning af oplysninger, analyse og

partshøring til forelæggelse for Konkurrencerådet og "indbringelse for domstolene med henblik på pålæggelse af en bøde". Netop denne sidste formulering afspejler den nuværende sanktionsordning, hvor bøder til virksomheder pålægges af domstolene og ikke af myndigheden selv.

LOV

Konkurrenceloven § 6, stk. 1, 5

Konkurrenceloven § 11, stk. 1, 3

Retsplejeloven § 253

Retsplejeloven § 368, stk. 4, 6

Voldgiftsloven § 37, stk. 2

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret afviser direkte anke i sag om voldgiftskendelses gyldighed vedrørende konkurrenceklausuler

17.06.2021

Højesteret · Afvisning af direkte anke til Højesteret i sag om misbrug af dominerende stilling på elmarkedet

07.12.2016

Sø- og Handelsretten · Afvisning af sag om prøvelse af præmisser i Konkurrenceankenævnets hjemvisningskendelse

20.11.2008

§ 11 Offentliggørelse af afgørelser og grænsen for forretningshemmeligheder

En særegen dansk retspraksis har udviklet sig om [konkurrenceloven § 13](#) – pligten til at offentliggøre Konkurrencerådets afgørelser og undtagelsen for drifts- og forretningshemmeligheder. Spørgsmålet er praktisk vigtigt, fordi offentliggørelsen er forudsætningen for follow-on-erstatningssager.

Udgangspunktet er offentliggørelsespligten i [§ 13, stk. 2, nr. 2](#). Undtagelsen i [§ 13, stk. 4](#) lyder:

Oplysninger om tekniske forhold, herunder forskning, produktionsmåder, produkter samt drifts- og forretningshemmeligheder kan ikke offentliggøres, for så vidt det er af væsentlig økonomisk betydning for den person eller den virksomhed, oplysningen angår.

I **BS-22549/2019-SHR – Nets-sagen** – afgjorde Sø- og Handelsretten den 11. maj 2020, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen måtte offentliggøre identiteten på 14 af Nets' største kunder samt deres kontraktvilkår. Retten opstillede den bærende afvejning:

Når oplysningerne i det væsentlige angår eller indgår i bedømmelsen af ulovlige forhold, gør hensynet til udbredelsen af kendskabet til praksis efter loven samt hensynet til muligheden for at rejse erstatningskrav imidlertid, at oplysningerne skal offentliggøres i medfør af konkurrencelovens § 13, stk. 2, nr. 2, medmindre der efter en konkret og dokumenteret begrundelse findes at være tale om forretningshemmeligheder, hvis offentliggørelse vil medføre nærliggende risiko for væsentlig skade for Nets A/S.

Nets tabte, fordi selskabet ikke havde **konkretiseret** hverken oplysningernes karakter af forretningshemmeligheder eller den påståede skadevirkning. Generelle henvisninger til, at oplysningerne samlet giver et "helstøbt billede" af forretningsstrategien, var ikke nok.

Retten forankrede resultatet i forarbejderne, hvorefter "drifts- og forretningshemmeligheder" i § 13, stk. 4, er et **snævrere** begreb end "drifts- og forretningsforhold" i offentlighedsloven – ellers ville offentliggørelsesformålet blive illusorisk. Den byggede tillige på Konkurrenceankenævnets kendelse af 22. oktober 2003 i Realkredit Danmark-sagen:

Offentlig indsigt i en virksomheds interne forretningsforhold efter almindelige offentlighedsprincipper snarere må tales af en virksomhed, hvis de interne forretningsforhold er ulovlige, end hvis de er lovlige.

Retten lagde desuden vægt på, at styrelsen havde anvendt **intervaller** frem for præcise tal for markedsandele og rabatniveauer, og at oplysningerne var historiske.

Spørgsmålet er fortsat aktuelt: i **BS-6996/2024-SHR** behandlede Sø- og Handelsretten den 30. september 2024 [prøvelse af Konkurrenceankenævnets kendelse om aktindsigt og offentliggørelse i en verserende konkurrencesag mod Scandlines](#) efter § 13, stk. 1, 2 og 4.

LOV

[Konkurrenceloven § 11, stk. 1](#)

[Konkurrenceloven § 13, stk. 1-4](#)

[Offentlighedsloven § 30, stk. 2](#)

PRAKSIS **Sø- og Handelsretten** · Sag om prøvelse af Konkurrenceankenævnets kendelse om aktindsigt og offentliggørelse i verserende konkurrencesag mod Scandlines 30.09.2024

Sø- og Handelsretten · Dom om offentliggørelse af forretningshemmeligheder i konkurrencesag mod Nets A/S 11.05.2020

§ 12 Sanktionssystemet: civile bøder til virksomheder, straf til personer

Sanktionsordningen er det område, hvor konkurrenceretten har ændret sig mest – og hvor ældre praksis og vejledningsmateriale skal læses med forbehold.

Den gældende ordning. [Konkurrenceloven § 23](#) opererer i dag med to adskilte spor:

- **Civile bøder til virksomheder.** Efter [§ 23, stk. 1](#) kan en virksomhed, en virksomhedssammenslutning eller enhver anden juridisk person pålægges en **civil bøde**, hvis den forsætligt eller uagtsomt bl.a. overtræder [§ 6, stk. 1](#) (nr. 1), [§ 11, stk. 1](#) (nr. 2) eller [TEUF art. 101 eller 102](#), jf. [§ 2, stk. 6](#) (nr. 12). Bestemmelsen rammer også procesovertrædelser: at modsætte sig en kontrolundersøgelse efter [§ 18](#) (nr. 9) eller at bryde en forsegling (nr. 11).
- **Egentlig straf til fysiske personer.** Efter [§ 23, stk. 4](#) kan en fysisk person straffes med **bøde** for med forsæt eller ved grov uagtsomhed at have medvirket til en virksomheds overtrædelse af [§ 6](#) eller [§ 11](#). Straffen kan stige til **fængsel indtil 1 år og 6 måneder**, hvis personen har medvirket til en kartelaftale, og overtrædelser er forsætlig og af grov beskaffenhed "navnlig på grund af overtrædelsens omfang eller de skadevirkninger, den er egnet til at medføre".

Bestemmelsen definerer selv kartelaftalen som en aftale mellem virksomheder **i samme omsætningsled** om priser og avancer, produktions- eller salgsbegrænsninger, opdeling af markeder eller kunder, eller **koordinering af bud**.

Bødeudmålingen. [Betænkning nr. 1561/2016 om bødesanktioner på det finansielle område, s. 81](#) redegør for udmålingsprincipperne og citerer den regel, der blev indsat ved **lov nr. 1385 af 23. december 2012** med ikrafttræden 1. marts 2013:

Ved udmåling af bøder efter denne lov skal der tages hensyn til overtrædelsens grovhed og varighed. Ved udmåling af bøder i forhold til juridiske personer skal der desuden tages hensyn til den juridiske persons omsætning.

Samme betænkning noterer, at overtrædelser under særligt skærpende omstændigheder kan straffes med fængsel indtil 6 år efter [straffeloven § 299 c](#).

Om niveauet efter 2013-skærpelsen oplyser Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens [vejledning, kapitel 2](#):

I 2013 blev bødestraffen for at overtræde konkurrenceloven forøget. Ved meget alvorlige overtrædelser kan der gives bøder på 20 mio. kr. eller derover til virksomheder og bøder på 200.000 kr. eller derover til personer.

Vigtigt forbehold. Vejledningen er fra januar 2019 og beskriver gennemgående virksomhedssanktionen som *bødestraf*. Den gældende [§ 23, stk. 1](#) hjemler derimod **civile bøder** for juridiske personer, mens straf er forbeholdt fysiske personer efter stk. 4. Vejledningens beskrivelse af virksomheders strafansvar er på dette punkt overhalet af lovændringen, mens dens materielle gennemgang af §§ 6 og 11 fortsat er retvisende. Konkurrenceloven er i øvrigt konsolideret ved lovebekendtgørelse af 12. november 2024, og der foreligger ingen vedtagne, men endnu ikke konsoliderede ændringer.

Bødelempelse. Loven indeholder i [§§ 23 d-23 i](#) en leniency-ordning. [§ 23 f](#) giver adgang til en *foreløbig* ansøgning, der sikrer ansøgeren en plads i køen, mens [§ 23 g](#) regulerer *forkortede* ansøgninger, når ansøgeren samtidig har søgt Kommissionen om lempelse i en sag, der dækker mere end tre medlemsstater. Ordningen er den praktiske forudsætning for at afsløre hemmelige karteller – vejledningens [kapitel 4](#) understreger, at ansøgeren skal samarbejde fuldt ud og ophøre med deltagelsen fra ansøgningstidspunktet.

LOV

Konkurrenceloven § 18, stk. 1

Konkurrenceloven § 23, stk. 1, 4

Konkurrenceloven § 23f

Konkurrenceloven § 23g

Straffeloven § 299c

PRAKSIS **Landsretten** · Skyldige i kartelvirkomhed men strafbortfald efter undskyldelig retsvildfarelse i vejmarkeringssag

02.02.2023

§ 13 Sammenfatning: hvad praksis lærer os

Dansk praksis efter [§ 6](#) og [§ 11](#) tegner et konsistent billede.

§ 6 er en håndhævelsessucces, § 11 er en bevisdisciplin. Kartelsager afgøres i vidt omfang ved bødeforlæg og administrative afgørelser, hvor formålskriteriet fritager myndigheden for virkningsanalyse. § 11-sager kræver derimod markedsafgrænsning, omkostningsanalyse og påvisning af ekskluderende virkning – og her har domstolene vist sig villige til at underkende myndighederne. [Post Danmark I](#) er det klareste eksempel: Højesteret ophævede Konkurrencerådets afgørelse, fordi selektive priser over de inkrementelle omkostninger ikke uden videre er misbrug.

Adfærdstypen afgør bevistærsklen. Praksis viser en gradient:

Adfærd	Krav til myndigheden	Illustration
Kartel (§ 6, formål)	Ingen virkningsanalyse	Vejmarkeringssagen, Elindco
Bindende videresalgspriser	Formålsovertrædelse	Canett, Olympus
Eksklusivitet/rabatter (§ 11)	Egnet til at afskærme	Nets/Teller
Selektive lavpriser (§ 11)	Faktisk/sandsynlig ekskluderende virkning	Post Danmark I

Jo tættere adfærden ligger på normal priskonkurrence, jo tungere bevisbyrde – hvilket netop er meningen: den dominerende virksomhed skal fortsat kunne konkurrere.

EU-retten er ikke baggrund, men fortolkningsgrundlag. Fra [betænkning nr. 1297/1995, s. 435](#) over [§ 2, stk. 6](#) til [Post Danmark I](#)'s præjudicielle forelæggelse i sag C-209/10 er dansk konkurrenceret bevidst konstrueret

som national spejling af [TEUF art. 101](#) og [102](#). Den nærmere EU-praksis behandles i praksisoversigten om [eu-konkurrenceret](#), ligesom fusionsanmeldelser behandles under [fusionskontrol](#).

Håndhævelsen har tre spor, der forstærker hinanden. Administrativ håndhævelse (påbud og tilsagn efter [§ 6, stk. 4](#) og [§ 11, stk. 4](#)), sanktioner ([§ 23](#)) og privat håndhævelse (ugyldighed efter [§ 6, stk. 5](#) og erstatning) griber ind i hinanden. Offentliggørelsespraksis efter [§ 13](#) er bindeledet: uden [Nets-dommens](#) restriktive læsning af forretningshemmelighedsundtagelsen ville follow-on-søgsmål i praksis være afskåret. [DanAvl-sagen](#) viser omvendt, at private kan håndhæve §§ 6 og 11 helt uden myndighedernes medvirken.

En bemærkning om denne oversigts kildegrundlag. Fremstillingen bygger på lovtekst, forarbejder, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vejledninger samt afgørelser fra Højesteret, landsretterne og Sø- og Handelsretten. Konkurrencerådets og Konkurrenceankenævnets egne afgørelser – som udgør hovedparten af den løbende praksis efter §§ 6 og 11 – er her alene gengivet, i det omfang de er refereret i domstolenes afgørelser eller i styrelsens vejledninger. For en fuldstændig kortlægning af den administrative praksis bør Konkurrencerådets afgørelsesdatabase konsulteres direkte.

LOV

[Konkurrenceloven § 2, stk. 6](#)

[Konkurrenceloven § 6, stk. 1, 4-5](#)

[Konkurrenceloven § 11, stk. 1, 4](#)

[Konkurrenceloven § 13, stk. 2](#)

[Konkurrenceloven § 23, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om misbrug af dominerende stilling gennem urimeligt lave priser (predatory pricing) på værdihåndteringsmarkedet	14.11.2025
	Højesteret · Højesterets dom om Post Danmarks prissætning og misbrug af dominerende stilling (Post Danmark I-sagen)	15.02.2013
	Landsretten · Skyldige i kartelvirkksomhed men strafforfald efter undskyldelig retsvildfarelse i vejmarkeringssag	02.02.2023
	Sø- og Handelsretten · Opsigelse af DanAvl-Omsætteraftale Kendt Konkurrenceretsstridig - Erstatning Tilkendt	06.02.2023
	Sø- og Handelsretten · Dom om offentliggørelse af forretningshemmeligheder i konkurrencesag mod Nets A/S	11.05.2020

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Konkurrenceloven § 2	stk. 6	Konkurrenceloven § 6	stk. 1
Konkurrenceloven § 8	stk. 1	Konkurrenceloven § 11	stk. 1, 3
Konkurrenceloven § 23	stk. 1		

MATERIALE Citerede afgørelser

10 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

4

14.11.2025	Højesterets dom om misbrug af dominerende stilling gennem urimeligt lave priser (predatory pricing) på værdihåndteringsmarkedet	62063-2024
17.06.2021	Højesteret afviser direkte anke i sag om voldgiftskendelses gyldighed vedrørende konkurrenceklausuler	bs-35622-2020-hjr

07.12.2016	Afvisning af direkte anke til Højesteret i sag om misbrug af dominerende stilling på elmarkedet	216-2016
15.02.2013	Højesterets dom om Post Danmarks prissætning og misbrug af dominerende stilling (Post Danmark I-sagen)	2-2008
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS		1
02.02.2023	Skyldige i kartelvirkksomhed men strafbortfald efter undskyldelig retsvildfarelse i vejmarkeringssag	6491-7789
SØ- OG HANDELSRETTEEN · SPECIALRET		5
30.09.2024	Sag om prøvelse af Konkurrenceankenævnets kendelse om aktindsigt og offentliggørelse i verserende konkurrencesag mod Scandlines	BS-6996/2024-SHR
06.02.2023	Opsigelse af DanAvl-Omsætteraftale Kendt Konkurrenceretsstridig - Erstatning Tilkendt	BS-1405/2016-SHR
11.05.2020	Dom om offentliggørelse af forretningshemmeligheder i konkurrencesag mod Nets A/S	BS-22549/2019-SHR
20.11.2008	Afvisning af sag om prøvelse af præmisser i Konkurrenceankenævnets hjemvisningskendelse	U-5-07
03.10.2002	Sag om erstatning for uretmæssig opkrævning af omkostningstillæg i strid med konkurrenceloven ved salg af hårde hvidevarer	V-15-01, V-16-01, V-17-01

FORARBEJDE Betænkninger

3 referencer

Konkurrencelovgivningen - Betænkning nr. 1297

nr. 1297 · 1995 · Erhvervsministeriet

Konkurrencelovgivningen i Danmark, Bind 2 - Bilag (Betænkning nr. 1297)

nr. 1297 · 1995 · Erhvervsministeriet

Betænkning om bødesanktioner på det finansielle område

nr. 1561 · 2016 · Erhvervs- og Vækstministeriet